

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlıkta Ekolojik ve Sürdürülebilir

Yaklaşımlar: Bütünsel Öğrenci Destek Sistemleri

Ali Rıza YAVRUTÜRK¹

Öz: Bu makalede rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar kapsamında bütünsel öğrenci destek sistemleri incelenmiştir. Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında öğrenci destek sistemlerinin daha kapsayıcı ve bütüncül bir anlayışla yapılandırılmasını amaçlar. Ekolojik yaklaşım, öğrencilerin psikososyal gelişimlerinin bireysel faktörlerle sınırlı kalmadığını, çevresel faktörlerin de bu gelişimde büyük rol oynadığını öne sürer. Öğrencilerin aileleri, arkadaş çevreleri, okul ortamları ve daha geniş toplumsal yapılar, bireyin gelişimi üzerinde doğrudan etkilerde bulunur. Bu yaklaşım çerçevesinde, öğrencilere sunulan desteklerin sadece bireysel değil, çevresel faktörleri de göz önünde bulundurarak yapılandırılması önemlidir. Sürdürülebilir yaklaşımlar ise uzun vadeli gelişim odaklı bir psikolojik danışmanlık hizmeti sunmayı hedefler. Bu yaklaşımda, öğrencilerin sadece mevcut problemlerini çözmek değil, gelecekte karşılaşılabilecekleri sorunlarla da başa çıkma yeteneklerini geliştirmek ön plandadır. Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar bir arada değerlendirildiğinde, öğrenci destek sistemlerinin bütünsel bir bakış açısıyla yeniden tasarlanması gerektiği görülmektedir. Bu kapsamda, bütünsel öğrenci destek sistemleri, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamadan yanı sıra, sosyal ve çevresel faktörlere uygun destekler sunarak öğrenci gelişimini destekler. Öğrencilere sağlanan desteklerin bütünsellik ilkesine göre yapılandırılması, onları yaşam boyu güçlü ve dayanıklı bireyler olarak topluma kazandırmayı hedefler. Bu yaklaşımlar, eğitim kurumlarının sadece akademik başarıyı değil, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini de önemseyen bir perspektif benimsemeleri açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu sistemler, öğrencilerin yalnızca kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılamakla kalmaz, aynı zamanda onlara çevresel farkındalık, sorumluluk bilinci ve sürdürülebilir yaşam becerileri kazandırır. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçlerinde kullanılan ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, öğrencilerin bireysel güçlenmesini sağlarken aynı zamanda onların topluma, çevreye ve doğaya karşı duyarlılığını artırmayı amaçlar. Bu bütünsel destek modeli, gelecekte çevresel ve toplumsal sorunların çözümüne katkıda bulunabilecek bilinçli ve sorumlu bireyler yetiştirmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler: Bütünsel öğrenci destek sistemleri, Ekolojik yaklaşımlar, psikolojik danışmanlık, psikolojik danışmanlık hizmetlerinde sürdürülebilirlik

Ecological and Sustainable Approaches in Guidance and Psychological Counseling: Holistic Student Support Systems

Abstract: In this article, holistic student support systems were examined within the scope of ecological and sustainable approaches in guidance and psychological counseling. Ecological and sustainable approaches aim to structure student support systems in the field of guidance and psychological counseling with a more comprehensive

1 Uzman Psikolojik Danışman, Zile Fen Lisesi, Tokat, a.r.yavruturk@outlook.com, ORCID ID: 0000-00002-6724-6019

and holistic approach. The ecological approach suggests that students' psychosocial development is not limited to individual factors, and that environmental factors also play a major role in this development. Students' families, circles of friends, school environments and broader social structures have direct effects on the development of the individual. Within the framework of this approach, it is important to structure the support provided to students by considering not only individual but also environmental factors. Sustainable approaches, on the other hand, aim to provide a psychological counseling service focused on long-term development. In this approach, the priority is not only to solve students' current problems but also to develop their ability to cope with problems they may encounter in the future. When ecological and sustainable approaches are evaluated together, it is seen that student support systems need to be redesigned from a holistic perspective. In this context, holistic student support systems support student development by providing support appropriate to social and environmental factors in addition to meeting students' individual needs. Structuring the support provided to students according to the principle of holism aims to integrate them into society as strong and resilient individuals throughout their lives. These approaches are of great importance for educational institutions to adopt a perspective that values not only academic success but also the social and emotional development of students. These systems not only meet the short-term needs of students, but also provide them with environmental awareness, sense of responsibility and sustainable life skills. Ecological and sustainable approaches used in guidance and psychological counseling processes aim to strengthen students individually while also increasing their sensitivity to society, the environment and nature. This holistic support model aims to raise conscious and responsible individuals who can contribute to the solution of environmental and social problems in the future.

Key Words: Ecological approaches, psychological counseling, sustainability in psychological counseling services, holistic student support systems

Giriş

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında son yıllarda öne çıkan ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar (Green & Hawley, 2009), öğrenci gelişimini daha geniş bir çerçevede ele alarak (Healey & Hays, 2012; Stoliarchuk, vd., 2023), bireyin sadece kendi içsel özellikleriyle değil, içinde bulunduğu çevresel sistemlerle olan etkileşimini de göz önünde bulundurur (Gonzales, vd., 2018). Geleneksel rehberlik yaklaşımları bireyin bireysel ihtiyaçlarına odaklanırken, ekolojik yaklaşımlar öğrenciyi çok katmanlı bir ekosistem içerisinde değerlendirir (Bolt, vd., 2010). Bu yaklaşım, öğrencinin ailesi, okulu, arkadaş grupları ve yaşadığı toplum gibi çeşitli sistemlerle olan ilişkisini analiz ederek, bu ilişkilerin birey üzerindeki etkilerini anlamaya çalışır (Beacham, vd., 2017). Böylece öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimleri daha geniş bir perspektifte desteklenir. Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, öğrenciye destek sunarken çevresel duyarlılık, toplumsal sorumluluk ve uzun vadeli gelişim gibi değerlere de odaklanır (Albee, 2000; Begum, vd., 2021).

Günümüzde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, öğrencilerin yalnızca bireysel ihtiyaçlarına odaklanmaktan öteye geçerek, onların çevresel ve toplumsal bağlamdaki yerini anlamaya yönelik daha bütüncül yaklaşımlar benimsemektedir (Allen, vd., 2006; Dailey & Roche, 2025). Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar bu değişimin temelini oluştururken, öğrenciyi kendi çevresiyle uyumlu bir şekilde değerlendirir. Bireyin gelişimini çevresel etkenlerden bağımsız düşünmeyen bu yaklaşımlar, öğrencinin aile, okul, arkadaş çevresi ve daha geniş toplumsal bağlamla olan ilişkisini analiz ederek, onların akademik ve sosyal

gelişimlerine kapsamlı bir destek sağlar (Beacham, vd., 2017). Bu perspektif, öğrencilerin yalnızca bugünkü ihtiyaçlarını karşılamayı değil; gelecekte karşılaşacakları çevresel ve toplumsal sorunlara karşı hazırlıklı olmalarını, ekosistemlerine duyarlı, sürdürülebilir bir yaşam felsefesi geliştirmelerini de amaçlar (Benishek, vd., 2004).

Bütünsel öğrenci destek sistemleri, rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçlerini yeniden şekillendiren bir yaklaşımla, öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklerken aynı zamanda çevreye olan duyarlılıklarını da güçlendirmeyi hedefler (Bieschke & Mintz, 2012; Jiao, 2025). Bütünsel öğrenci destek sistemleri, öğrenciye sunulan rehberlik hizmetlerinin kapsamını genişleterek, onun ihtiyaçlarına multidisipliner bir anlayışla yaklaşmayı hedefler (Blustein, vd., 2004). Bu sistemler, öğrencilere bireysel olarak katkı sağlarken aynı zamanda onların çevreyle olan etkileşimlerini ve çevresel sürdürülebilirlik farkındalığını artırmayı amaçlar (Brady-Amoon & Keefe-Cooperman, 2017; Lozjanin, Chhabra & Mehdian, 2025). Çevreye duyarlı bireyler yetiştirme hedefiyle tasarlanan bu destek modelleri, öğrencilerin akademik başarılarını desteklerken sosyal uyum, çevresel farkındalık ve dayanıklılık gibi değerleri de kazandırmayı amaçlar (Chan, vd., 2015). Bu kapsamda, rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçleri, bireysel gelişim kadar çevresel ve toplumsal etkileşimlerin önemini de vurgulayarak, öğrencilerin kendilerini içinde bulundukları ekosistemin bir parçası olarak görmelerini sağlar (Chor, vd., 2014; Lederer, vd., 2021). Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, sadece bireysel hedeflere ulaşmayı değil, aynı zamanda çevresel ve toplumsal sürdürülebilirliği destekleyen bilinçli ve duyarlı bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir rehberlik modelini ön plana çıkarmaktadır (Beacham, vd., 2017; Forrest, vd., 2008). Bu bağlamda, eğitim kurumlarında uygulanan ekolojik ve sürdürülebilir rehberlik modelleri, öğrencilerin gelecekte karşılaşılabilecekleri çevresel sorunlara duyarlı, sosyal sorumluluk sahibi ve sürdürülebilir çözümler üretebilecek bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlar.

Bu sistemler, öğrencilerin sağlıklı bir akademik, sosyal ve duygusal gelişim göstermelerine yardımcı olurken onlara çevresel sürdürülebilirlik, toplumsal sorumluluk ve dayanıklılık gibi değerleri kazandırmaya odaklanır (Aithal, 2025; Gelso, vd., 2013). Özellikle sürdürülebilirlik temelli rehberlik modelleri, öğrencilerin çevresel farkındalıklarını artırmakta, onları doğaya saygılı, toplum odaklı bireyler olarak yetiştirmektedir (Goldberg, vd., 2015). Bu bağlamda rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçleri, öğrencinin hem bireysel hem de çevresel ihtiyaçlarını gözетerek, onun gelişimini çok boyutlu bir çerçevede ele alır (Kazdin, 2011).

Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlara dayanan bütünsel öğrenci destek sistemleri, öğrencilerin akademik başarılarını artırmanın ötesinde, onların yaşadıkları çevreyi koruyan,

duyarlı ve bilinçli bireyler olmalarına katkıda bulunur (Green & Hawley, 2009). Bu yaklaşım, öğrencilerin yalnızca kendilerini değil, aynı zamanda içinde bulundukları toplumu ve doğayı da önemseyen bir yaşam tarzı benimsemelerine olanak tanır (Gao & Mohamad, 2025; Heppner, 2017). Böylece, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, bireyin çevresel ve toplumsal etkileşimlerinin önemini vurgulayarak onların geleceğe dair sorumluluk sahibi, sürdürülebilir çözümler üretebilen bireyler olarak yetişmelerini destekleyen bir araç haline gelir (Jackson & Scheel, 2012). Bu süreç, öğrencilerin kendi gelişimlerini bir bütün olarak ele almayı öğrenmeleri ve çevreyle barışık bir yaşam sürmeleri için önemli bir zemin sunar (Johnson, 2007).

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlıkta Ekolojik ve Sürdürülebilir Yaklaşımlar Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bireyin yalnızca kendi içsel dinamikleri üzerinden değerlendirilmesini değil, çevresi ve yaşadığı ekosistemle olan etkileşimleri üzerinden de ele alınmasını önerir (Johnson, 2007). Bu yaklaşım, bireyi çok katmanlı bir ekosistemin parçası olarak gören bir perspektif sunar ve danışmanlık sürecini bu geniş çerçevede şekillendirir (Johnson, vd., 2012). Bu bağlamda öğrenciler, içsel gelişimlerinin yanında, çevreleriyle olan bağlarının farkına varır ve çevreye duyarlı, toplumsal sorunlara çözüm üretebilen bireyler olarak yetişirler. Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, rehberlik süreçlerinde çevresel sürdürülebilirlik, toplumsal sorumluluk ve uzun vadeli gelişim hedeflerine odaklanarak hem bireysel hem de toplumsal faydayı hedefler (Kazdin, 2011).

Ekolojik Yaklaşım

Ekolojik yaklaşım, bireyi sosyal, çevresel ve toplumsal bir bağlamda ele alır (Lau & Ng, 2014). Bu modelde, bireyin kendisi, içinde bulunduğu sosyal gruplar, okul, aile ve geniş toplum katmanlarıyla etkileşimi temel bir değerlendirme unsuru olarak kabul edilir. Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Teorisi'ne dayanan bu yaklaşımda, birey içsel bir sistem olarak kabul edilse de onun çevresindeki mikro (aile, arkadaşlar), mezzo (okul, mahalle), exo (ebeveynin iş durumu gibi dolaylı etkiler) ve makro (kültürel değerler, ekonomi gibi geniş faktörler) sistemler aracılığıyla şekillendiği düşünülür (Bronfenbrenner, 1994). Ekolojik yaklaşımla yapılan rehberlik ve danışmanlık süreçlerinde bireyin çevresel ve sosyal bağlamının onun akademik, sosyal ve duygusal gelişimi üzerindeki etkisi analiz edilir. Bu analiz, bireyi çok yönlü olarak desteklemeyi ve çevresiyle uyumlu bir gelişim süreci geçirmesini sağlamayı amaçlar (Kois, vd., 2016).

Sürdürülebilir Yaklaşım

Sürdürülebilir yaklaşımlar, rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçlerinin uzun vadeli etkilerini göz önünde bulundurarak çevresel sürdürülebilirliği ve toplumsal duyarlılığı ön plana çıkarır (Lewis, vd., 2011). Bu yaklaşım, bireyin yalnızca mevcut ihtiyaçlarına odaklanmak yerine, gelecekteki ihtiyaçlarını ve içinde bulunduğu toplumun uzun vadeli refahını da göz önünde bulundurur. Sürdürülebilir yaklaşımın en önemli bileşenlerinden biri çevresel farkındalıktır (Lord, vd., 2017). Bireylere rehberlik hizmeti sunarken onların doğayla uyumlu, sürdürülebilir bir yaşam tarzı geliştirmeleri hedeflenir. Bu doğrultuda öğrencilere, doğaya duyarlı davranışlar, kaynak tasarrufu, sosyal sorumluluk bilinci gibi değerler kazandırılır (Magyar-Moe, vd., 2015). Sürdürülebilir rehberlik modelleri, bireyin çevresine karşı sorumlu, doğayı koruyan ve uzun vadede toplumsal katkı sağlayan bir yaşam tarzı benimsemesine yardımcı olur (Mallen, vd., 2005).

Bütünsel Öğrenci Destek Sistemleri

Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bütünsel öğrenci destek sistemlerinin temelini oluşturur. Bu sistemler, öğrencilerin sadece akademik başarılarını değil, aynı zamanda sosyal uyum, çevresel farkındalık ve psikolojik dayanıklılık gibi yönlerini de desteklemeyi amaçlar (Mallinckrodt, vd., 2014). Bütünsel destek sistemleri, öğrenciyi tüm çevresel ve bireysel faktörlerle bir arada ele alır ve bu çok yönlü destekle bireyin kendi potansiyelini maksimum düzeyde geliştirmesine olanak tanır (Marsella, 2012). Bu sistemlerde, öğrencilerin akademik başarıları kadar, sosyal sorumluluk ve empati gibi değerleri içselleştirmesi de önemlidir. Bu bağlamda, sürdürülebilir rehberlik hizmetleriyle öğrenciler, kendilerine olduğu kadar çevrelerine ve topluma da katkıda bulunacak bir bakış açısı kazanır (Merrick, vd., 2017).

Ekolojik ve Sürdürülebilir Yaklaşımların Avantajları

Bireyi Çok Yönlü Ele Alma

Bu yaklaşımlar, bireyi çok yönlü olarak ele alarak onun yalnızca kişisel gelişimini değil; sosyal çevresi, ailesi ve toplumu ile olan bağlarını da değerlendirmeye alır. Bu sayede öğrencinin bireysel sorunlarının kökeni, çevresel faktörler üzerinden de incelenebilir (Mallen, vd., 2005).

Çevresel Farkındalık ve Sorumluluk

Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bireylerin doğayla uyumlu bir yaşam sürmelerine olanak tanır. Bu sayede öğrenciler, çevrelerini koruma, kaynakları verimli kullanma ve gelecek nesillere sürdürülebilir bir çevre bırakma bilinciyle hareket eder (Magyar-Moe, vd., 2015).

Toplumsal Katkı

Sürdürülebilir rehberlik modelleri, bireylerin toplum içindeki rollerine odaklanır. Bu yaklaşım, öğrencilerin yalnızca bireysel hedeflerine ulaşmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onlara topluma katkıda bulunma bilinci kazandırır (Mallen, vd., 2005).

Uzun Vadeli Gelişim

Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bireylerin gelecekte karşılaşılabilecekleri sorunlara karşı hazırlıklı olmalarını sağlar. Bu sayede öğrenciler, toplumsal ve çevresel sorunlara duyarlı, çözüm üreten bireyler olarak yetişir (Lord, vd., 2017).

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçlerinde ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bireyin çevresiyle uyum içinde gelişmesini ve topluma katkıda bulunan bir birey haline gelmesini sağlar (Nicholas & Stern, 2011). Bu yaklaşımlar sayesinde rehberlik hizmetleri, yalnızca bireyin kişisel hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda çevreye ve topluma duyarlı, sürdürülebilir çözümler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye yönelik bir model sunar (Prilleltensky, 2008). Bu bütüncül yaklaşımlar, öğrencinin kendisini ekosistemin bir parçası olarak anlamasına ve çevresiyle barış içinde yaşamasına katkı sağlar (Romano & Hage, 2000).

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlıkta Ekolojik ve Sürdürülebilir Yaklaşımların Temel İlkeleri

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bireyin gelişimini yalnızca içsel faktörler üzerinden değil, çevresiyle olan etkileşimleri ve toplumsal bağlamı içinde ele alır (Romano & Netland, 2008). Bu yaklaşımların temel ilkeleri, bireyin çevresiyle bütünleşmiş, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir şekilde gelişimini desteklemeyi amaçlar. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlıkta Ekolojik ve Sürdürülebilir Yaklaşımların temel ilkeleri aşağıda verilmiştir.

Çevresel Farkındalık ve Duyarlılık

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkeleri arasında yer alan çevresel farkındalık ve duyarlılık, bireylerin doğa ve çevre ile olan ilişkilerini anlamalarına ve bu ilişkileri sağlıklı bir şekilde yönetmelerine yönelik bir temel oluşturur (Romano & Netland, 2008). Bu ilke, öğrencilerin çevresel sorunlar ve ekosistemler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlarken, aynı zamanda doğaya karşı sorumluluk hissetmelerine de katkıda bulunur. Çevresel farkındalık, bireylerin doğal kaynakların sınırlı olduğunu anlamalarına ve çevre koruma konusundaki toplumsal sorumluluklarını kavramalarına yardımcı olur (Sauer & Huber, 2007). Bu bağlamda, rehberlik ve danışmanlık süreçlerinde

çevresel sorunlara yönelik empati geliştirmek ve öğrencilerin bu sorunlarla ilgili duyarlılıklarını artırmak, sürdürülebilir bir yaşam tarzı benimsemelerini teşvik eder (Schultheiss, 2007). Sonuç olarak, çevresel farkındalık ve duyarlılık, bireyleri sadece kendi ihtiyaçlarıyla sınırlı kalmaktan çıkararak, topluma ve doğaya karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler haline getirir.

Çok Katmanlı Sistem Yaklaşımı

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkeleri arasında yer alan çok katmanlı sistem yaklaşımı, bireyin gelişiminin birçok faktör tarafından belirlendiğini kabul eder (Romano & Netland, 2008). Bu yaklaşım, bireyi sadece kendi içsel özellikleriyle değil, aynı zamanda ailesi, arkadaş grupları, okulu ve toplumsal bağlamı ile etkileşimleri içinde ele alır (Sue, vd., 2009). Öğrencilerin yaşamları, mikro düzeydeki bireysel etkileşimlerden makro düzeydeki toplumsal dinamiklere kadar uzanan bir sistem içinde şekillenir (Suls & Rothman, 2004; Tebes, vd., 2014). Dolayısıyla, rehberlik ve danışmanlık süreçleri, öğrencinin çevresel ve sosyal sistemleri ile olan ilişkilerini anlamak ve bu ilişkilerin bireyin gelişimi üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla çok yönlü bir perspektifle tasarlanmalıdır. Böylece öğrencilerin sorunları, yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda çevresel ve toplumsal bağlamda da ele alınarak, daha etkili ve sürdürülebilir çözümler geliştirilmesine olanak tanınır.

Uzun Vadeli Gelişim ve Sürdürülebilirlik

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkelerinden biri olan uzun vadeli gelişim ve sürdürülebilirlik, bireylerin hem kişisel hem de toplumsal düzeyde kalıcı ve sağlıklı bir gelişim göstermelerini hedefler (Romano & Netland, 2008). Bu ilke, bireylerin sadece mevcut ihtiyaçlarını değil, gelecekteki potansiyel ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak, sürdürülebilir çözümler geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlar (Nicholas & Stern, 2011; Suls, & Rothman, 2004). Uzun vadeli gelişim, bireylerin çevresel, sosyal ve ekonomik faktörleri dikkate alarak bilinçli kararlar almasını teşvik eder; böylece bireyler, gelecekte karşılaşılabilecekleri zorluklara daha hazırlıklı hale gelirler (Tebes, vd., 2014). Sürdürülebilirlik ise, kaynakların bilinçli bir şekilde kullanılması, çevresel etkilerin en aza indirilmesi ve toplumsal adaletin sağlanması gibi unsurları içerir (Sauer & Huber, 2007). Bu çerçevede, rehberlik ve danışmanlık süreçleri, bireylerin çevresel ve toplumsal sorumluluklarını anlamalarına ve bu sorumlulukları doğrultusunda hareket etmelerine olanak tanır. Böylece, bireyler hem kendi yaşamları hem de içinde bulundukları topluluklar için sürdürülebilir bir gelecek inşa etme becerisi kazanırlar.

Toplumsal Sorumluluk Bilinci

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkelerinden biri olan toplumsal sorumluluk bilinci, bireylerin çevreleriyle olan ilişkilerini ve bu ilişkilerin topluma olan etkilerini anlamalarına yönelik önemli bir çerçeve sunar (Romano & Netland, 2008). Bu ilke, bireylerin sadece kendi ihtiyaçlarıyla değil, yaşadıkları toplumun ihtiyaçları ve sorunlarıyla da ilgilenmelerini teşvik eder (Prilleltensky, 2008). Toplumsal sorumluluk bilinci, bireylere, çevresel ve sosyal adalet konularında duyarlılık kazandırarak, toplumlarının refahına katkıda bulunma sorumluluğu yükler (Schultheiss, 2007). Rehberlik ve danışmanlık süreçlerinde bu bilincin geliştirilmesi, öğrencilerin sosyal sorunlara karşı empati beslemelerini ve bu sorunların çözümüne yönelik aktif bir rol üstlenmelerini sağlar (Sue, vd., 2009). Öğrenciler, çevresel koruma, toplumsal eşitlik ve adalet gibi konularda bilinçlenerek, kendi topluluklarında olumlu değişimler yaratabilecek bireyler haline gelirler. Bu bağlamda, toplumsal sorumluluk bilinci, bireylerin sadece kendi gelişimlerini değil, aynı zamanda toplumsal sürdürülebilirliği de destekleyen, bilinçli ve duyarlı bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur (Nicholas & Stern, 2011).

Bütüncül Destek ve Çok Boyutlu Gelişim

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkelerinden biri olan bütüncül destek ve çok boyutlu gelişim, bireylerin sadece akademik veya duygusal yönlerini değil, fiziksel, sosyal ve çevresel boyutlarını da kapsayan bir gelişim anlayışını teşvik eder (Romano & Netland, 2008). Bu ilke, bireylerin yaşamlarının farklı alanlarındaki etkileşimleri göz önünde bulundurularak, daha sağlıklı ve dengeli bir yaşam sürmelerine yardımcı olmayı amaçlar (Schultheiss, 2007). Bütüncül destek, öğrencilere çeşitli kaynaklar ve hizmetler sunarak, onların ihtiyaçlarına kapsamlı bir şekilde yanıt verir (Suls & Rothman, 2004). Bu süreçte, bireylerin güçlü yönleri ve potansiyelleri keşfedilirken, aynı zamanda zayıf yönlerine yönelik destek mekanizmaları da geliştirilir (Beacham, vd., 2017). Çok boyutlu gelişim anlayışı, bireylerin sosyal becerilerini, duygusal zekalarını, fiziksel sağlıklarını ve çevresel farkındalıklarını entegre ederek, onların toplumda daha aktif ve sorumlu bireyler olmalarını sağlar (Kazdin, 2011). Bu kapsamda, rehberlik ve danışmanlık süreçleri, bireylerin tüm gelişim alanlarını destekleyerek, onlara holistik bir yaklaşım sunar ve böylece bireylerin kendilerini ve çevrelerini daha iyi anlama kapasitesini artırır (Nicholas & Stern, 2011).

Empati ve İlişkisel Dayanıklılık

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkelerinden biri olan empati ve ilişkisel dayanıklılık, bireylerin başkalarıyla olan etkileşimlerinde duygusal zekalarını ve sosyal becerilerini geliştirmeye odaklanır (Forrest, vd., 2008). Empati, bireylerin başkalarının duygularını ve deneyimlerini anlayabilme yeteneklerini artırarak, sosyal ilişkilerini güçlendirir ve toplum içinde daha sağlıklı iletişimlerin kurulmasına zemin hazırlar (Green & Hawley, 2009). Bu bağlamda, empati, bireylerin toplumsal sorunlara duyarlılığını artırarak, sosyal adalet ve eşitlik anlayışının gelişmesine katkıda bulunur (Healey & Hays, 2012). İlişkisel dayanıklılık ise, bireylerin stresli durumlarla başa çıkma kapasitesini ve zorluklara karşı direnç göstermelerini sağlar (Gonzales, vd., 2018). Bu iki kavramın birleşimi, bireylerin sosyal destek ağlarını güçlendirmelerine ve olumsuz koşullara karşı birlikte dayanışma içinde hareket etmelerine olanak tanır (Bolt, vd., 2010). Rehberlik ve danışmanlık süreçleri, empati ve ilişkisel dayanıklılık becerilerinin geliştirilmesini teşvik ederek, bireylerin sosyal ve çevresel bağlamda daha bilinçli ve duyarlı bir yaklaşım benimsemelerine yardımcı olur (Green & Hawley, 2009). Böylece, bireyler yalnızca kendi yaşamlarında değil, aynı zamanda çevrelerindeki topluluklarda da olumlu değişim yaratma potansiyeline sahip olurlar (Nicholas & Stern, 2011).

Doğal ve Sosyal Kaynakların Verimli Kullanımı

Rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların temel ilkelerinden biri olan doğal ve sosyal kaynakların verimli kullanımı, bireylerin ve toplulukların çevresel, ekonomik ve sosyal kaynakları bilinçli bir şekilde değerlendirmelerini teşvik eder (Gelso, vd., 2013). Bu ilke, bireylere doğal kaynakların sınırlı olduğunu ve bu kaynakların sorumlu bir şekilde kullanılması gerektiğini öğretir (Goldberg, vd., 2015). Eğitim süreçlerinde, kaynakların israfını önlemek ve sürdürülebilir uygulamaları benimsemek üzerine vurgu yaparak, bireylerin çevre bilincini artırmayı hedefler (Kazdin, 2011). Aynı zamanda sosyal kaynaklar, yani insan ilişkileri, toplumsal dayanışma ve işbirliği gibi unsurlar da verimli bir şekilde kullanılmalıdır (Green & Hawley, 2009). Bireylerin sosyal becerilerini geliştirmek, destekleyici ilişkiler kurmak ve toplumsal katılımı artırmak, sosyal kaynakların etkin kullanımını sağlar (Heppner, 2017). Rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, bu bağlamda bireyleri doğal ve sosyal kaynakların dengeli kullanımına yönlendirerek, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sürdürülebilir bir gelişim anlayışının benimsenmesine katkıda bulunur (Gelso, vd., 2013). Bu şekilde, bireyler sadece kendi ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda çevrelerini ve topluluklarını da göz önünde bulundurarak, geleceğe daha duyarlı ve sürdürülebilir bir bakış açısıyla yaklaşmış olurlar (Nicholas & Stern, 2011).

Bu temel ilkeler, rehberlik ve psikolojik danışmanlık süreçlerinde ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların ana çerçevesini oluşturur (Goldberg, vd., 2015). Amaç, bireyin kendini ve çevresini daha iyi anlaması, topluma duyarlı bir birey olarak gelişmesi ve gelecekte çevreye katkı sağlayacak bir yaşam tarzı benimsemesidir (Heppner, 2017).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların benimsenmesi, bireylerin gelişimlerini destekleyen bütünsel öğrenci destek sistemlerinin oluşturulmasında önemli bir adım teşkil etmektedir (Goldberg, vd., 2015). Bu yaklaşımlar, öğrencilerin sadece akademik başarılarına değil, aynı zamanda sosyal, duygusal ve çevresel farkındalıklarına da odaklanarak, çok boyutlu bir gelişim sağlamayı amaçlar (Heppner, 2017; Stoliarchuk, vd., 2023). Ekolojik ve sürdürülebilir perspektiflerin rehberlik ve danışmanlık süreçlerine entegre edilmesi, bireylerin ve toplulukların çevre ve toplum ile olan etkileşimlerini güçlendirirken, daha sağlıklı ve dayanıklı bireylerin yetişmesine katkıda bulunur (Gao & Mohamad, 2025; Nicholas & Stern, 2011). Bununla birlikte, ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların uygulanmasında bazı zorluklar ve engeller söz konusudur (Gelso, vd., 2013). Eğitim kurumları, bu yaklaşımların gerektirdiği değişimleri gerçekleştirmek için gerekli altyapı ve kaynaklara sahip olmayabilir (Green & Hawley, 2009). Ayrıca, eğitimcilerin bu konularda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamaları, sürecin etkinliğini azaltabilir. Bu durum, eğitimde yenilikçi uygulamaların hayata geçirilmesini zorlaştırabilir (Kazdin, 2011).

Ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar, bireylerin sosyal sorumluluk bilinci ve çevresel duyarlılığını artırma potansiyeline sahiptir (Begum, vd., 2021; Nicholas & Stern, 2011). Ancak bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için, okullarda ve topluluklarda işbirliği içinde çalışan bir ekosistem oluşturulması gerekmektedir (Mallen, vd., 2005). Öğrencilerin, ailelerin ve öğretmenlerin bu süreçte aktif rol alması, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sürdürülebilir bir gelecek için kritik öneme sahiptir (Bieschke & Mintz, 2012). Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar temelinde yeniden yapılandırılması gerekmektedir (Blustein, vd., 2004; Dailey & Roche, 2025). Eğitimcilerin, ekolojik farkındalığı artırıcı eğitim programlarına katılmaları teşvik edilmeli ve bu konularda sürekli mesleki gelişim fırsatları sunulmalıdır. Ayrıca, ekosistem içinde yer alan tüm paydaşların katılımını sağlayacak etkinlikler ve projeler düzenlenmeli, toplumsal dayanışma ve işbirliği kültürü güçlendirilmelidir (Brady-Amoon & Keefe-Cooperman, 2017; Lozjanin, Chhabra & Mehdian, 2025).

Bütünsel öğrenci destek sistemlerinin tasarlanmasında, doğal ve sosyal kaynakların verimli kullanımı, empati geliştirme, ilişkisel dayanıklılık ve çok boyutlu gelişim gibi ilkeler temel alınmalıdır (Chan, vd., 2015; Jiao, 2025). Bu doğrultuda, çevre bilincini artıracak etkinlikler ve projeler, öğrencilerin hem bireysel gelişimlerini destekler hem de toplumsal sorunlara karşı duyarlılıklarını artırır (Chor, vd., 2014; Lederer, vd., 2021). Çevresel sorunlar üzerine odaklanan grup çalışmaları ve sosyal sorumluluk projeleri, öğrencilerin aktif katılımını sağlayarak, hem eğitsel deneyimlerini zenginleştirir hem de toplumsal fayda yaratır (Chan, vd., 2015). Sonuç olarak, rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların benimsenmesi, öğrenci destek sistemlerini güçlendirerek, bireylerin ve toplulukların daha sağlıklı, dayanıklı ve sürdürülebilir bir geleceğe ulaşmalarına katkıda bulunacaktır. Bu yaklaşımın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için, sürekli öğrenme, işbirliği ve yenilikçi çözümler geliştirme çabalarının desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların etkin bir şekilde uygulanabilmesi için, öğrenci destek sistemlerinin daha bütüncül bir şekilde yeniden tasarlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, öğrenci odaklı desteklerin yanı sıra, çevresel faktörlerin de göz önünde bulundurulması, okul ortamının daha sağlıklı ve sürdürülebilir hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Okul temelli psikolojik danışmanlık hizmetlerinde, aileler, öğretmenler ve toplum üyelerinin aktif katılımını teşvik eden modellerin geliştirilmesi önemlidir. Ayrıca, psikolojik danışmanların çok disiplinli bir yaklaşımla görev almaları, öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını daha etkili bir şekilde karşılamalarına olanak tanıyacaktır.

Sürdürülebilir ve ekolojik bakış açılarına sahip rehberlik hizmetlerinin güçlendirilmesi amacıyla, psikolojik danışmanlık eğitimi veren akademik programlarda çevresel faktörlerin, ekolojik krizlerin ve sürdürülebilir yaşam biçimlerinin yer alması önerilmektedir. Bu programlar, öğrencilere yalnızca bireysel psikolojik gelişimlerini destekleyecek değil, aynı zamanda çevresel ve toplumsal sorumluluklarını da kazandıracaktır. Okul bazında uygulanacak programlarda, bireylerin hem kişisel gelişimini hem de çevresel uyumlarını güçlendirecek becerilerin ön plana çıkarılması, daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir toplum yapısının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Öte yandan bu çalışma, rehberlik ve psikolojik danışmanlıkta ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların tam anlamıyla uygulanabilirliğinin araştırılması açısından bazı engeller içermektedir. İlk olarak, bu tür yaklaşımların her okulda eşit derecede uygulanabilir olması zordur çünkü her okulun farklı yapısal, kültürel ve maddi koşulları bulunmaktadır. Ayrıca, ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımlar konusunda bilgi eksiklikleri ve yerleşik geleneksel

yöntemlere bağıllık, uygulamaların etkinliğini sınırlandırabilir. Çalışmanın bir diğer sınırlılığı, yalnızca belirli bir coğrafi bölge ya da okul türü üzerine odaklanmış olmasıdır; bu da genellenebilirlik açısından kısıtlamalara yol açmaktadır. Ayrıca, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında çalışan profesyonellerin bu yaklaşımlara dair eğitimi, bu alandaki uygulamalarda tutarlılık ve etkililik sağlamada önemli bir rol oynamaktadır, ancak birçok danışmanlık programı bu tür eğitimleri yeterince kapsamamaktadır.

Bu alandaki gelecek araştırmalarda, ekolojik ve sürdürülebilir yaklaşımların farklı okul türleri ve coğrafi bölgelerde nasıl farklılıklar gösterdiği üzerine daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir. Ayrıca, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında çalışan profesyonellerin bu tür yaklaşımlar konusunda daha kapsamlı eğitim programları almaları sağlanarak, uygulama kalitesinin artırılması hedeflenmelidir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda, ekolojik faktörlerin öğrenci destek sistemlerine entegrasyonu konusunda daha fazla nicel ve nitel veri toplanması, bu tür yaklaşımların etkinliğini değerlendirmede önemli bir adım olacaktır. Ayrıca, öğretmenler, aileler ve öğrenciler gibi farklı paydaşların bu tür sistemlere dahil edilmesi, sürdürülebilir ve ekolojik yaklaşımların benimsenmesinde kritik bir rol oynamaktadır ve bu paydaşların görüşlerine dayalı araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Aithal, P. S. (2025). Holistic education redefined: Integrating STEM with arts, environment, Spirituality, and sports through the seven-factor/Saptha-Mukhi student development model. *Poornaprajna International Journal of Management, Education & Social Science (PIJMESS)*, 2(1), 1-52.
- Albee, G. W. (2000). Commentary on prevention and counseling psychology. *The Counseling Psychologist*, 28(6), 845-853. <https://doi.org/10.1177/0011000000286006>
- Allen, T. D., Eby, L. T., & Lentz, E. (2006). Mentorship behaviors and mentorship quality associated with mentorship programs: Closing the gap between research and practice. *Journal of Applied Psychology*, 91, 567-578. <https://doi.org/10.1037/00219010.91.3.567>
- Beacham, A. O., Van Sickle, K. S., Khatri, P., Ali, M. K., Reimer, D., Farber, E. W., & Kaslow, N. J. (2017). Meeting evolving workforce needs: Preparing psychologists for leadership in the patient-centered medical home. *American Psychologist*, 72, 42-54. <https://doi.org/10.1037/a0040458>
- Begum, A., Jingwei, L., Haider, M., Ajmal, M. M., Khan, S., & Han, H. (2021). Impact of environmental moral education on Pro-environmental behaviour: do psychological empowerment and Islamic religiosity matter?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1604. <https://doi.org/10.3390/ijerph18041604>

- Benishek, L. A., Bieschke, K. J., Park, J., & Slattery, S. M. (2004). A multicultural feminist model of mentoring. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 32, 428-442.
- Bieschke, K. J., & Mintz, L. B. (2012). Counseling psychology model training values statement addressing diversity: History, current use, and future directions. *Training and Education in Professional Psychology*, 6, 196–203. <https://doi.org/10.1037/a0030810>
- Blustein, D. L., Schultheiss, D. E. P., & Flum, H. (2004). Toward a relational perspective of the psychology of careers and working: A social constructionist analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 64, 423–440. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2003.12.008>
- Bolt, D. M., Ysseldyke, J., & Patterson, M. J. (2010). Students, teachers, and schools as sources of variability, integrity, and sustainability in implementing progress monitoring. *School Psychology Review*, 39, 612-630.
- Brady-Amoon, P., & Keefe-Cooperman, K. (2017). Psychology, counseling psychology, and professional counseling: Shared roots, challenges, and opportunities. *The European Journal of Counselling Psychology*, 6, 41–62. <https://doi.org/10.5964/ejcop.v6i1.105>
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. *International Encyclopedia of Education*, 3, 37-43.
- Brown, K. (2019). Cultivating a ‘collegial turn’ in doctoral education. *Teaching in Higher Education*, 5(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/13562517.2019.1680538>
- Chan, A. W., Yeh, C. J., & Krumboltz, J. D. (2015). Mentoring ethnic minority counseling and clinical psychology students: A multicultural, ecological, and relational model. *Journal of Counseling Psychology*, 62, 592–607. <https://doi.org/10.1037/cou0000079>
- Chor, K. B., Olin, S. S., & Hoagwood, K. E. (2014). Training and education in clinical psychology in the context of the Patient Protection and Affordable Care Act. *Clinical Psychology: Science & Practice*, 21, 91–105. <https://doi.org/10.1111/cpsp.12068>
- Dailey, S. F., & Roche, R. R. (2025). The SHIELD framework: Advancing strength-based resilience strategies to combat bullying and cyberbullying in youth. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 22(1), 66.
- Forrest, L., Elman, N. S., & Shen-Miller, D. S. (2008). Psychology trainees with competence problems: From individual to ecological conceptualizations. *Training and Education in Professional Psychology*, 2, 183-192. <https://doi.org/10.1037/19313918.2.4.183>
- Gao, Y., & Mohamad, S. H. (2025). Unraveling the learning behaviors of Chinese private college students and effective guiding strategies. *Nusantara Journal of Behavioral and Social Science*, 4(1), 9-22.
- Gelso, C. J., Baumann, E. C., Chui, H. T., & Savelle, A. E. (2013). The making of a scientist psychotherapist: The research training environment and the psychotherapist. *Psychotherapy*, 50, 139–149. <https://doi.org/10.1037/a0028257>
- Goldberg, L. R., Brown, G. R., Mosack, V. A., & Fletcher, P. A. (2015). Student reflections following exposure to a case-based interprofessional learning experience:

- Preliminary findings. *Journal of Interprofessional Care*, 29, 380–382. <https://doi.org/10.3109/13561820.2014.969835>
- Gonzales, A. L., McCrory Calarco, J., & Lynch, T. (2018). Technology problems and student achievement gaps: A validation and extension of the technology maintenance construct. *Communication Research*, 47(5), 750–770. <https://doi.org/10.1177/0093650218796366>
- Green, A. G., & Hawley, G. C. (2009). Early career psychologists: Understanding, engaging, and mentoring tomorrow's leaders. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40, 206–212. <https://doi.org/10.1037/a0012504>
- Healey, A. C., & Hays, D. G. (2012). A discriminant analysis of gender and counselor Professional identity development. *Journal of Counseling and Development*, 90(1), 55–62. <https://doi.org/10.1111/j.1556-6676.2012.00008.x>
- Heppner, P. P. (2017). Creating mentoring opportunities to promote cultural competencies and social justice. *The Counseling Psychologist*, 45, 137–157. <https://doi.org/10.1177/0011000016688781>
- Jackson, M. A., & Scheel, M. J. (2012). Quality of master's education: A concern for counseling psychology? *The Counseling Psychologist*, 41, 669–699. <https://doi.org/10.1177/0011000011434644>
- Jiao, Y. (2025). Psychological & Mental Health Education. *Psychological Reports*, 128(1), 12–227.
- Johnson, W. B. (2007). Transformational supervision: When supervisors mentor. *Professional Psychology: Research and Practice*, 38, 259–267. <https://doi.org/10.1037/07357028.38.3.259>
- Johnson, W. B., Barnett, J. E., Elman, N. S., Forrest, L., & Kaslow, N. J. (2012). The competent community: Toward a vital reformulation of professional ethics. *American Psychologist*, 67, 557–569. <https://doi.org/10.1037/a0027206>
- Kazdin, A. E. (2011). Conceptualizing the challenge of reducing interpersonal violence. *Psychology of Violence*, 1, 166–187. <https://doi.org/10.1037/a0022990>
- Kois, L., King, C., LaDuke, C., & Cook, A. (2016). Cultivating student leadership in Professional psychology. *Training and Education in Professional Psychology*, 10, 29–36. <https://doi.org/10.1037/tep0000100>
- Lau, J., & Ng, K. M. (2014). Conceptualizing the counseling training environment using Bronfenbrenner's ecological theory. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 36(4), 423–439. <https://doi.org/10.1007/s10447-014-9220-5>
- Lederer, A. M., Hoban, M. T., Lipson, S. K., Zhou, S., & Eisenberg, D. (2021). More than inconvenienced: The unique needs of US college students during the COVID-19 pandemic. *Health Education & Behavior*, 48(1), 14–19.
- Lewis, J. A., Ratts, M. J., Paladino, D. A., & Toporek, R. L. (2011). Social justice counseling and advocacy: Developing new leadership roles and competencies. *Journal for Social Action in Counseling and Psychology*, 3, 5–16.
- Lord, R. G., Day, D. V., Zaccaro, S. J., Avolio, B. J., & Eagly, A. H. (2017). Leadership in applied psychology: Three waves of theory and research. *Journal of Applied Psychology*, 102, 434–451. <https://doi.org/10.1037/apl0000089>

- Lozjanin, A., Chhabra, G., & Mehdian, N. (2025). Exploring green pedagogy for eco-centric praxis-based learning in higher education. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 8(1), 66-79.
- Magyar-Moe, J. L., Owens, R. L., & Conoley, C. W. (2015). Positive psychological interventions in counseling: What every counseling psychologist should know. *The Counseling Psychologist*, 43, 508–557. <https://doi.org/10.1177/0011000015573776>
- Mallen, M. J., Vogel, D. L., & Rochlen, A. B. (2005). The practical aspects of online counseling: Ethics, training, technology, and competency. *The Counseling Psychologist*, 33, 776–818. <https://doi.org/10.1177/0011000005278625>
- Mallinckrodt, B., Miles, J. R., & Levy, J. J. (2014). The scientist practitioner advocate model: Addressing contemporary training needs for social justice advocacy. *Training and Education in Professional Psychology*, 8, 303–311. <https://doi.org/10.1037/tep0000045>
- Marsella, A. (2012). Psychology and globalization: Understanding a complex relationship. *Journal of Social Issues*, 68, 454–472. <https://doi.org/10.1111/j.15404560.2012.01758.x>
- Merrick, M. T., Ports, K. A., Ford, D. C., Afifi, T. O., Gershoff, E. T., & Grogan Kaylor, A. (2017). Unpacking the impact of adverse childhood experiences on adult mental health. *Child Abuse & Neglect*, 69, 10–19. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.03.016>
- Nicholas, D. R., & Stern, M. (2011). Counseling psychology in clinical health psychology: The impact of specialty perspective. *Professional Psychology: Research and Practice*, 42, 331–337. <https://doi.org/10.1037/a0024197>
- Prilleltensky, I. (2008). The role of power in wellness, oppression, and liberation: The promise of psychopolitical validity. *Journal of Community Psychology*, 36, 116–136. <https://doi.org/10.1002/jcop.20225>
- Romano, J. L., & Hage, S. M. (2000). Prevention and counseling psychology: Revitalizing commitments for the 21st century. *Counseling Psychologist*, 28, 733–763. <https://doi.org/10.1177/0011000000286001>
- Romano, J. L., & Netland, J. D. (2008). The application of the theory of reasoned action and planned behavior to prevention science in Counseling Psychology. *The Counseling Psychologist*, 36, 777–806. <https://doi.org/10.1177/0011000007301670>
- Sauer, E. M., & Huber, D. M. (2007). Implementing the Boulder Model of training in a psychology training clinic. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 37, 221–228. <https://doi.org/10.1007/s10879-007-9057-x>
- Schultheiss, D. E. P. (2007). The emergence of a relational cultural paradigm for vocational psychology. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 7, 191–201. <https://doi.org/10.1007/s10775-007-9123-7>
- Stoliarchuk, O., Liang, K., Khrypko, S., Ishchuk, O., Serhieienkova, O., Kalishchuk, S., & Divchuk, T. (2023). Bridging education and sustainable development: Assessing future psychologists' perspectives. *European Journal of Sustainable Development*, 12(3), 307-307.

- Sue, D. W., Lin, A. I., Torino, G. C., Capodilupo, C. M., & Rivera, D. P. (2009). Racial microaggressions and difficult dialogues on race in the classroom. *Cultural Diversity & Ethnic Minority Psychology*, 15, 183–190. <https://doi.org/10.1037/a0014191>
- Suls, J., & Rothman, A. (2004). Evolution of the biopsychosocial model: Prospects and challenges for health psychology. *Health Psychology*, 32, 119–125. <https://doi.org/10.1037/02786133.23.2.119>
- Tebes, J. K., Thai, N. D., & Matlin, S. L. (2014). Twenty-first century science as a relational process: From Eureka! to team science and a place for community psychology. *American Journal of Community Psychology*, 53, 475–490. <https://doi.org/10.1007/s10464-014-9625-7>

Extended Abstract

Introduction

Ecological and sustainable approaches, which have come to the fore in the field of guidance and psychological counseling in recent years, consider student development in a broader framework, taking into account not only the individual's own internal characteristics but also their interaction with the environmental systems they are in. While traditional guidance approaches focus on the individual's individual needs, ecological approaches evaluate the student within a multi-layered ecosystem. This approach analyzes the student's relationship with various systems such as their family, school, peer groups and the society they live in, and tries to understand the effects of these relationships on the individual. Thus, students' academic and social development is supported from a broader perspective. Ecological and sustainable approaches provide support to the student while also focusing on values such as environmental sensitivity, social responsibility and long-term development. Today, guidance and psychological counseling services are adopting more holistic approaches to understand students' place in the environmental and social context, moving beyond focusing solely on their individual needs. Ecological and sustainable approaches form the basis of this change, and evaluate students in harmony with their environment. These approaches, which do not consider individual development independently of environmental factors, provide comprehensive support for students' academic and social development by analyzing their relationships with their family, school, circle of friends and the broader social context. This perspective aims not only to meet students' current needs; it also aims to prepare them for the environmental and social problems they will encounter in the future and to develop a sustainable philosophy of life that is sensitive to their ecosystems.

Ecological and Sustainable Approaches in Guidance and Psychological Counseling

Ecological and sustainable approaches in the field of guidance and psychological counseling suggest that individuals should not only be evaluated based on their internal dynamics, but also their interactions with their environment and the ecosystem they live in. This approach offers a perspective that sees individuals as part of a multi-layered ecosystem and shapes the counseling process within this broad framework. In this context, students become aware of their connections with their environment in addition to their internal development and grow up as individuals who are sensitive to the environment and can produce solutions to social problems. Ecological and sustainable approaches target both individual and social benefits by focusing on

environmental sustainability, social responsibility and long-term development goals in guidance processes.

The ecological approach considers the individual in a social, environmental and societal context. In this model, the individual's interaction with himself, the social groups he is in, the school, the family and the wider society is considered as a basic evaluation element. In this approach, which is based on Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory, although the individual is considered an internal system, it is thought that he/she is shaped through the micro (family, friends), mezzo (school, neighborhood), exo (indirect effects such as the parent's job status) and macro (broad factors such as cultural values, economy) systems in his/her environment. In guidance and counseling processes conducted with the ecological approach, the effect of the individual's environmental and social context on his/her academic, social and emotional development is analyzed. This analysis aims to support the individual in a multifaceted way and ensure that he/she undergoes a development process compatible with his/her environment.

Sustainable approaches prioritize environmental sustainability and social sensitivity by considering the long-term effects of guidance and psychological counseling processes. Instead of focusing only on the individual's current needs, this approach also considers his/her future needs and the long-term well-being of the society in which he/she lives. Sustainable guidance models help individuals adopt a lifestyle that is responsible for their environment, protects nature, and contributes to society in the long term. These systems aim to support not only students' academic success but also aspects such as social adaptation, environmental awareness, and psychological resilience. Holistic support systems consider the student together with all environmental and individual factors and allow the individual to develop their potential to the maximum level with this multifaceted support. In these systems, it is important for students to internalize values such as social responsibility and empathy, as well as their academic success. In this context, with sustainable guidance services, students gain a perspective that will contribute to their environment and society as well as to themselves.

Advantages of Ecological and Sustainable Approaches

These approaches consider the individual in a multi-dimensional manner, evaluating not only his/her personal development but also his/her ties with his/her social environment, family and society. In this way, the origin of the student's individual problems can also be examined through environmental factors. Ecological and sustainable approaches allow individuals to live a life in harmony with nature. In this way, students act with the awareness of protecting their

environment, using resources efficiently and leaving a sustainable environment for future generations. Sustainable guidance models focus on the roles of individuals in society. Ecological and sustainable approaches in guidance and psychological counseling processes enable the individual to develop in harmony with his/her environment and become an individual who contributes to society. Thanks to these approaches, guidance services not only help the individual to achieve his/her personal goals, but also provide a model for raising individuals who are sensitive to the environment and society and can develop sustainable solutions. These holistic approaches contribute to the student understanding himself/herself as a part of the ecosystem and living in peace with his/her environment.

Basic Principles of Ecological and Sustainable Approaches in Guidance and Psychological Counseling

Ecological and sustainable approaches in guidance and psychological counseling address the development of the individual not only through internal factors but also through interactions with the environment and the social context. The basic principles of these approaches aim to support the development of the individual in a long-term and sustainable manner integrated with the environment. The basic principles of Ecological and Sustainable Approaches in Guidance and Psychological Counseling are given below. Environmental awareness and sensitivity, which are among the basic principles of ecological and sustainable approaches in guidance and psychological counseling, form a basis for individuals to understand their relationships with nature and the environment and to manage these relationships in a healthy way. Social responsibility awareness, one of the basic principles of ecological and sustainable approaches in guidance and psychological counseling, provides an important framework for individuals to understand their relationships with their environment and the effects of these relationships on society.

Conclusion, Discussion and Recommendations

Adopting ecological and sustainable approaches in the field of guidance and psychological counseling constitutes an important step in creating holistic student support systems that support the development of individuals. These approaches aim to provide multidimensional development by focusing not only on the academic success of students but also on their social, emotional and environmental awareness. Integrating ecological and sustainable perspectives into guidance and counseling processes strengthens the interactions of individuals and communities with the environment and society, while contributing to the development of healthier and more resilient individuals. However, there are some difficulties and obstacles in

the implementation of ecological and sustainable approaches. Educational institutions may not have the necessary infrastructure and resources to implement the changes required by these approaches. In addition, educators' lack of sufficient knowledge and experience in these areas may reduce the effectiveness of the process. This situation can make it difficult to implement innovative practices in education. Ecological and sustainable approaches have the potential to increase individuals' social responsibility awareness and environmental sensitivity. The active role of students, families, and teachers in this process is critical for a sustainable future at both individual and societal levels. Guidance and psychological counseling services need to be restructured on the basis of ecological and sustainable approaches. Educators should be encouraged to participate in educational programs that increase ecological awareness, and continuous professional development opportunities should be provided on these issues. In addition, events and projects that will ensure the participation of all stakeholders in the ecosystem should be organized, and the culture of social solidarity and cooperation should be strengthened. In designing holistic student support systems, principles such as efficient use of natural and social resources, developing empathy, relational resilience and multidimensional development should be taken as basis. In this direction, activities and projects that increase environmental awareness support both the individual development of students and increase their sensitivity to social problems. For example, group work and social responsibility projects focusing on environmental problems enrich students' educational experiences and create social benefits by ensuring their active participation. As a result, adopting ecological and sustainable approaches in guidance and psychological counseling will strengthen student support systems and contribute to individuals and communities reaching a healthier, more durable and sustainable future. In order for this approach to be successfully implemented, it is of great importance to support continuous learning, cooperation and innovative solution development efforts.